

Asia: VN/27297/2023

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2024-27

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleittain

-

1. Johdanto, yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 1. Johdanto, sekä muut yleiset huomiot

Ohjelma pureutuu tärkeään aiheeseen, mutta sisältää vain vähän konkreettisia lainsäädännöllisiä toimenpiteitä eli suoraan valtioneuvoston sekä ministeriöiden vastuulla olevia, vaikuttavia toimenpiteitä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi.

Ohjelmaluonnoksessa, kuten hallitusohjelmassakin, on erittäin tärkeitä kirjauksia, kuten kaikkia hallinnonaloja koskeva sukupuolten välisen tasa-arvon edistämismääräys. Samaan aikaan osa hallituksen toteuttamista käytännön toimista on ristiriidassa kirjauksiin nähden. Talouspolitiikan vahvasti ohjatessa hallituksen toimia, sen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty, varsinkaan yhteisvaikutuksiltaan, eikä otettu huomioon päätöksenteossa. Useiden hallituksen toimien on arvioitu tai todettu heikentävän tai vaarantavan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, mutta arvioilla ei ole ollut vaikutusta toimien toteutukseen (ks. esim. Tasa-arvovaltuutettu, 2023, STM 2024). Tämä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten huomiotta jättäminen sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tutkitusti heikentävien toimien läpivieminen on suurin rakenteellinen ja institutionaalinen este yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi tällä hetkellä.

Ohjelmaluonnoksessa luetellaan hyvin tilannekuvaa sekä haasteita ja tavoitteita, mutta toimenpiteet eivät ole niihin riittävässä suhteessa. Koska monien hallituksen toimien tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia on kartoitettu mm. hallituksen esityksissä ja asiantuntijalausunnoissa, esitämme, että ohjelmassa koottaisiin niitä yhteen ja asetettaisiin valtion toimivaltaan kuuluvia toimenpiteitä vastaamaan erityisesti niihin, joiden on todettu heikentävän tasa-arvoa ja

yhdenvertaisuutta. Näin ohjelma lisäisi hallituksen tasa-arvotyötä, eikä toteuttaisi hallituksen tasa-arvoa heikentävistä toimista irrallisia toimenpiteitä.

Ohjelmassa tulisi myös kiinnittää paremmin huomiota toimenpiteiden selkeään tavoitteelliseen muotoiluun sekä niiden vaikuttavuuden arviointiin ja mittarointiin. Useiden toimenpiteiden muotoilu on ylimalkainen, ja niistä on vaikea todentaa aitoja vaikutuksia tasa-arvon edistämiseen Suomessa.

Yleisenä huomiona Monimuotoiset perheet –verkosto myös muistuttaa perhemuodon ja -tilanteen huomioimisesta kaikissa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistoimissa. Erityisesti naiset kantavat usein suuremman roolin perhetilanteen muuttuessa sekä perhekriiseissä, mikä lisää epätasa-arvoisuutta mm. työelämässä ja hoivavastuissa, mitä voitaisiin vähentää valtion riittävillä tukitoimilla ja perhetilanteiden tunnistamisella rakenteissa.

Lähteet ja lisätiedot:

<https://tasa-arvo.fi/-/valtion-talousarvioesitys-ja-julkisen-talouden-suunnitelma>

<https://stm.fi/-/sosiaaliturvamuutosten-yhteisvaikutusten-arviointi-on-valmistunut-1>

2. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen koulutuksessa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 2. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen koulutuksessa

Varhaiskasvatuksessa ja koulussa yhdenvertaisuustyöhön täytyy sisällyttää ymmärrys erilaisista perhemuodoista. Ammattilaisten tulee osata ottaa huomioon erilaisten perheiden tarpeet, kuten vuoroasuvan lapsen, yhden vanhemman tai kahden kulttuurin perheen näkökulmat, sekä kohdella kaikkia perhetaustoja yhdenvertaisina, yhtä arvokkaina ja hyväksytyinä. Lapsille ja nuorille on tärkeää osoittaa, että perheen voi perustaa eri tavoin.

Ohjelmaluonnoksessa todetaan, että yksilön sosioekonominen tausta vaikuttaa entisestään siihen, kuinka hän menestyy koulussa ja kuinka pitkälle hänen koulutuspolkunsä vie. Jotta koulussa voi pärjätä, täytyy kotitilanteen olla kunnossa. Siksi tarvitaan perheitä tukevat riittävästi rahoitetut julkiset palvelut, kuten lakisääteinen lapsiperheiden kotipalvelu, joka tukee myös vanhempien työllistymistä, työssäkäyntiä ja työkykyä. Hyvinvointialueen ja kuntien palveluiden lisäksi myös järjestöt tarjoavat perheille kriittistä tukea ja vertaistuen sekä vapaaehtoistyön mahdollisuuksia, joka heikkenee järjestötukileikkausten myötä merkittävästi.

Taloudellinen stressi kuormittaa sekä vanhempia että lapsia, ja voi haitata merkittävästi koulunkäyntiä. Siksi riittävä toimeentulo ja vanhempien elatusvelvollisuuden huomioiva sosiaaliturva turvaavat myös koulupolkua.

Toimenpide 1.

Perusopetuksen oppimistulosten vahvistamistyössä ja OKM:n perustaman työryhmän toiminnassa tulisi huomioida myös sosioekonomisen taustan sekä perhetilanteen vaikutus heikkoihin oppimistuloksiin. Tämän vuoksi työtä olisi tärkeää tehdä tiiviissä yhteistyössä STM:n kanssa. Koulun ammattilaisten tulee osata huomioida perhetilanne, ja yhteistyön hyvinvointialueen ammattilaisten sekä järjestöjen kanssa on oltava sujuvaa lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä tukemiseksi.

Toimenpide 2.

Koulutus- ja työelämäsegregaation vähentäminen on tärkeä tavoite ja moniperustainen syrjintä tulee ottaa huomioon, mutta ongelma on huomattavasti oppilaanohjausta laajempi. Oppilaanohjauskoulutuksessa on myös jo huomioitu yhdenvertaisuusnäkökulmia. Vähemmän näitä näkökulmia on toistaiseksi huomioitu esimerkiksi kunnan työllisyys- ja elinkeinopalveluissa sekä julkisessa rekrytointi- ja hankintapolitiikassa ja omistajaohjauksessa. Näissä tulisi myös huomioida perhetilanteen ja -taustan vaikutukset koulutus- ja työelämämahdollisuuksiin.

Toimenpide 3.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien laatimisen ja vaikuttavuuden tukeminen on erittäin hyvä tavoite. Suunnittelun tulisi olla kiinteässä yhteydessä ihmisten arkeen ja valtakunnallisen yhteismitallisuuden lisäksi sen tulisi huomioida paikalliset erityispiirteet, kuten väestörakenteen ja vähemmistöt. On tärkeää mahdollistaa eri ryhmiä edustavien järjestöjen osallistuminen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelun tukemiseen.

Lähteet ja lisätiedot:

<https://www.monimuotoisetperheet.fi/ammattilaisille/opas-varhaiskasvattajille/>

<https://www.monimuotoisetperheet.fi/ammattilaisille/opas-opetusalan-ja-opiskeluhuollon-ammattilaisille/>

3. Tasa-arvon työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 3. Tasa-arvon työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen

Hallitus haluaa edistää useita tärkeitä tavoitteita: perhevapaiden kehitystä, työn ja perheen yhteensovittamista tukevien palveluiden kehitystä sekä vuoroasuvien lasten vanhempien yhdenvertaisuutta. Monimuotoiset perheet –verkosto tarjoaa useita käytännön askelia näiden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Perhevapaat ja työn ja perheen yhteensovittaminen

Perhevapaauudistus oli tärkeä askel kohti tasa-arvoisempaa vanhemmuutta. Perhevapaiden kehittämistä tulisi jatkaa, jotta vanhempainetuudet varmistetaan kaikissa perhetilanteissa. Esimerkiksi adoptioperheille tulisi taata lain tasolla odotusvapaa ja useamman kuin kahden vanhemman perheiden perhevapaamahdollisuuksia tulisi yhdenvertaistaa muihin perheisiin nähden. Työsopimuslakia on muutettava siten, että perhevapaauudistukseen sisältyvät joustot ovat täysimääräisinä perheiden käytettävissä.

Perheen ja työn yhteensovittamiseksi olisi tärkeää, että myös pienille koululaisille on tarjolla vuorohoitoa ja loma-ajan hoitoa sekä vähävaraisille maksutonta aamu- ja iltapäivätoimintaa. Tämä tulisi taata lain tasolla, jotta perheet kaikissa kunnissa olivat yhdenvertaisessa asemassa.

Perheiden kriisitilanteissa tulisi yhteiskunnan tuen olla selkeää ja yhdenvertaista, joten lapsensa menettäneille tulisi taata 6 kuukauden mittainen ansiosidonnainen suruvapaa. Kriisitilanteissa hyvän yhteistyön merkitys kunnan, hyvinvointialueen ja järjestöjen sekä työnantajien välillä korostuu.

Sosiaaliturvan tulee aina huomioida elatusvelvollisuudet ja mahdollistaa myös osa-aikatyö, joka on useissa perhetilanteissa ainoa mahdollisuus työssäkäyntiin. Lapsikorotukset sekä suojaosat tulisi siis palauttaa tai sosiaaliturvauudistuksessa sekä yleistukea kehitettäessä varmistaa elatusvelvollisuuksien huomioiminen sekä osa-aikatyön esteiden purkaminen.

Vuoroasuminen

Vuoroasumista tukemalla edistetään vanhemmuusvastuiden ja -oikeuksien tasaisempaa jakautumista. Vuoroasumista tukisivat esimerkiksi kotien yhdenvertaisuus mm. kouluvalinnassa, koulukyydeissä, palveluissa, sosiaaliturvassa ja kulujen juridisessa jakautumisessa. Vuoroasuvan lapsen osalta sekä kulut että etuudet tulisi voida jakaa huoltajien kesken. Elatusvelvollisuuksien on oltava selkeät ja perustua säännöllisiin tarkistuksiin tulotietojen avulla, kuten Sosiaali- ja terveysministeriössä nyt valmistellaan.

OKM:n vuoroasumisselvityksen mukaan haasteeksi muodostuvat erityisesti kuntien kyyti- ja kouluvalintajärjestelmät ja käytännöt sekä pelätyt kustannukset. Esimerkiksi lähikoulun valinta kummasta tahansa kodista ei kuitenkaan merkittävästi lisäisi kuntien työtaakkaa, jos valinta tehdään yhtä usein kuin yhdenkin kodin tapauksessa (koulun alkaessa tai muuton yhteydessä). Kuljetusetuuden laajentamista kahteen kotiin tulisi tarkastella erityisesti saman kunnan sisällä perustuen mahdollisimman pysyviin käytäntöihin (esim. vuoroviikkosopimus) ja hyödyntäen kummankin kodin kattavia joukkoliikennekortteja, kun se on mahdollista. Kuntien järjestelmähankaluuksien ei tulisi olla esteenä perheystävällisempien käytäntöjen muodostamiselle,

vaan järjestelmiä tulisi kehittää tarvittaessa yhtenäisiksi valtakunnallisesti koulukyytijärjestelyjen helpottamiseksi. Yhdenvertaisuus kuntien ja siten perheiden välillä tulisi taata lainsäädännöllä.

Kotoutumis- ja työllistämistoimet

Kotoutuslain seurannassa sekä toimeenpanon tukemisessa tulisi ottaa huomioon myös perhetilanteen vaikutukset sekä riittävä tuki esimerkiksi lastenhoitoon kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi.

Perhesiteen perusteella oleskelulupaa hakevalle tulisi myöntää työnteko-oikeus jo hakuaikana. Kaikissa oleskelulupahakemusprosesseissa olisi sallittava hakemusperusteen muutos esimerkiksi työsuhteen tai perhesiteen vuoksi.

Työllistämistoimissa tulee huomioida paremmin perhetilanne ja työllistämismattilaisten osaamista perhetilanteista tulee lisätä, esimerkiksi erikoistumismahdollisuuksia tarjoamalla.

Raskaus- ja perhevapaasyrjintä

Tasa-arvolaki ja työsopimuslaki eivät suojaa nykyisellään tarpeeksi selvästi eri perhetilanteissa olevia työelämäsyrynnältä. Lainsäädännön on oltava selkeää tilanteissa, joissa työntekijään kohdistuu moniperustaista syrjintää, jonka syinä voivat olla sukupuoli, perhemuoto, vähemmistöasema, läheissuhteet tai perheenhuoltovelvollisuus. Tasa-arvovaltuutetulla tulee myös olla mahdollisuus ottaa kantaa moniperustaiseen syrjintään, kuten sateenkaarevan vanhemman kokemaan raskaus- ja perhevapaasyryntään.

Tasa-arvolain tulee kieltää selvin sanoin syrjintä myös lapsiperheellistymistoiveen vuoksi, kuten esimerkiksi hedelmöityshoidoissa käyviä ja adoptioprosessissa olevia kohtaan. Hedelmöityshoidoissa käyvään kohdistuvia syrjinnän kokemuksia on tullut esille Simpukka ry:n ja Monimuotoiset perheet -verkoston kyselyissä. Osa Simpukka ry:n kyselyyn vastanneista koki, että heidän kohdallaan on pidättäytytty ylennyksistä tai koulutuksista, eikä työsuhdetta ole jatkettu tai muutettu toistaiseksi voimassa olevaksi, kun hedelmöityshoidot olivat selvinneet työnantajalle.

Vaikeat erotilanteet

Vaikeisiin erotilanteisiin liittyvien oikeusprosessien sujuvoittamiseksi ehdotamme perheoikeudellisten tuomaristojen perustamisen selvittämistä. Perheoikeuteen erikoistuminen

mahdollistaisi jouhevan ja osaavan käsittelyn, jossa osataan huomioida erotilanteiden erityispiirteet ja –herkkyydet, jotka voivat turhaan pitkittää prosesseja, ellei niihin osata vastata asiantuntemuksella.

Ehdotamme toimenpiteiksi esimerkiksi joitakin seuraavista:

- Selvitetään perhevapaiden yhdenvertaisuuden lisäämistä esimerkiksi adoptiovanhemmat sekä useamman kuin kahden vanhemman perheet huomioiden.
- Työelämän perheystävällisyyden lisäämiseksi perustetaan ministeriöjohtoinen kolmikantainen työryhmä, jossa on perhejärjestöjen edustus.
- Otetaan käyttöön valtakunnallinen mittari työelämän perheystävällisyyden toteutumisen seurantaan.
- Selvitetään ansiosidonnaisen suruvapaan käyttöönottoa Suomessa.
- Sosiaaliturvaa uudistettaessa huomioidaan elatusvelvollisuudet sekä esimerkiksi perhetilanteeseen sopivan osa-aikatyön vastaanottamisen esteiden purkaminen.
- Vuoroasumista tukevia kouluvalinta ja –kyytimahdollisuuksia kartoitetaan edelleen kuntien järjestelyhaasteet huomioiden (tässä voisi auttaa esim. LVM).
- Selvitetään useammassa kuin kahdessa kodissa kirjoilla olemisen mahdollisuuksia sekä lapsen kulujen juridista jakautumista vuoroasuvien lasten osalta. Lapseen liittyvien etuuksien, kuten lapsilisän, ja menojen tasaaminen tukisi vuoroasuvien vanhempien yhdenvertaisuutta.
- Ministeriöt varmistavat, että tieto vuoroasuvan lapsen lainmukaisista oikeuksista on kaikilla niillä tahoilla, jotka vastaavat lapsen ja perheen palvelujen tuottamisesta. Tietoa pitää myös aktiivisesti välittää perheille, jotta vuoroasuminen ei jäisi vain niiden perheiden mahdollisuudeksi, jotka hankkivat tietoa ja vaativat heille kuuluvia palveluja.
- Työllisyys- ja kotoutumispalveluissa lisätään osaamista perheiden monimuotoisuudesta sekä perhetilanteen vaikutuksista ja haasteista työllistymiselle ja kotoutumiselle. Työllistämistoimissa

huomioidaan perhetilanne esimerkiksi niin, että työstä tai palveluista on turvallista kieltäytyä perhesyistä.

- Myönnetään työnteko-oikeus perhesideperusteista oleskelulupaa odottavalle.

- Työsopimus- ja tasa-arvolakeja kehitetään huomioimaan paremmin moniperustainen syrjintä sekä syrjintä lapsiperheellistymistöiveen, kuten hedelmöityshoitojen tai adoptioprosessin vuoksi.

- Selvitetään perheoikeudellisten tuomaristojen perustamista Suomeen.

Lähteet ja lisätiedot:

<https://simpukka.info/tahattomasti-lapseton-tyoelamassa/>

<https://kapy.fi/suruvapaa/>

<https://www.monimuotoisetperheet.fi/perhepolitiikka/lapsen-vuoroasuminen/>

<https://www.sttk.fi/2024/05/24/monimuotoisiin-perheisiin-kohdistuva-syrjinta-huomioitava-lainsaadannossa>

<https://journal.fi/tyoelamantutkimus/article/view/112504>

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164824>

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165693/OKM_2024_26.pdf

<https://stm.fi/-/elatuskijarjestelmaa-uudistetaan>

4. Sukupuolten tasa-arvoisen osallisuuden ja edustuksen lisääminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 4. Sukupuolten tasa-arvoisen osallisuuden ja edustuksen lisääminen

On tärkeää tunnistaa, että halu osallistua syntyy erityisesti omasta erityisestä kokemuksesta tai elämäntilanteesta, jos sille löytyy vaikuttamiskanava esimerkiksi järjestön kautta, joka on tarjonnut tietoa ja tukea. Osallistuminen ja yhteen tuleminen itselle tärkeän asian äärelle vähentävät myös yksinäisyyttä ja syrjäytymistä, sekä vahvistaa yhteiskunnallista luottamusta ja resilienssiä.

Osallisuuden osalta on tärkeää taata riittävä julkinen tuki erityisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien omille järjestöille. Erityisesti haastavissa tilanteissa, kriiseissä, taloudellisesti vaikeissa elämäntilanteissa sekä vähemmistöasemassa kohderyhmän itse "meiltä meille" organisoima järjestötoiminta on tärkeä tuki. Järjestöt tuottavat tärkeää tietoa suoraan muilta samaa kokeneilta

sekä tuovat yhteen aiheeseen erikoistuneita asiantuntijoita. Omassa järjestössä haastavankin elämäkokemuksen voi kääntää osallistumiseksi ja voimavaraksi. Vaikuttavasti riittävillä resursseilla toimivat järjestöt takaavat esimerkiksi sujuvan polun ja riittävän koulutuksen ja tuen myös haastaviin vertaistuki-, vapaaehtois- ja kokemusasiantuntijatehtäviin.

Valtion tulisi tukea omaehtoista järjestötoimintaa, jossa samaa kokeneet voivat tulla yhteen ja päättää toimintansa muodoista, varojen hakemisesta sekä vaikuttavasta käytöstä. Koon sijaan vaikuttavuuden ja toiminnan ja kohderyhmän tarpeiden tulisi olla etusijaista järjestötukien jakamisessa. On myös tunnistettava järjestöt, jotka eivät voi kasvaa paljon kohderyhmänsä rajallisuuden vuoksi (esim. Nuoret lesket, lapsikuolemaperheet tai adoptioperheet), eivätkä pysty kestävästi ylläpitämään riittävän tehokasta, vaikuttavaa ja asiantuntevaa toimintaa esimerkiksi lahjoitus- tai yritysvaroin.

Poliittisten järjestöjen ja toimijoiden yhteyksiä kansalaisyhteiskunnan toimijoihin on syytä aktiivisesti tukea ja kehittää, jotta järjestötoiminta voidaan kääntää myös poliittiseksi vaikuttamiseksi ja tiedoksi poliittisen päätöksenteon tukena. Erityisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien äänen kuulumista poliittisiin rakenteisiin on tärkeää kehittää.

Miesten osalta Monimuotoiset perheet –verkosto kannustaa parantamaan lapsiperheellistymisen mahdollisuuksia esimerkiksi kumppanuusvanhemmuuden esteitä poistamalla; lisäämään vanhemmuuden tasa-arvoa esimerkiksi vuoroasumista tukemalla sekä tukemaan isien asiantuntija- ja vertaistukimahdollisuuksia.

5. Naisiin kohdistuva-, lähisuhde sekä muu väkivalta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 5. Naisiin kohdistuva-, lähisuhde sekä muu väkivalta

Lähisuhdeväkivaltaa käsittelevien ammattilaisten osaamista perheiden monimuotoisuudesta tulee lisätä. Näin voidaan huomioida esimerkiksi kaikki väkivallan piirissä olleet lapset, jotka eivät välttämättä ole kirjoilla samassa osoitteessa. Lähisuhdeväkivaltaa ei välttämättä myöskään tunnisteta harvinaisemmin kohdattavissa perhetilanteissa ja esimerkiksi sateenkaariperheissä tapahtuvan väkivallan rakenteiden tunnistamisessa ja niihin puuttumisessa voi ilmetä haasteita. Tässä toivottavasti auttaa mm. Poliisiammattikorkeakoulun kanssa tekemämme opas poliiseille perheiden monimuotoisuudesta.

Perhehoitajien tulee saada riittävästi tukea perheväkivaltaa kohdanneiden perheisiin sijoitettujen lasten kanssa asian käsittelyyn sekä selviytymisen tukemiseen.

On tärkeää panostaa erityisesti väkivallan tekijöiden ajatus- ja toimintamallien muuttamiseen. Väkivalta loppuu vasta kun tekijät lopettavat sen. Yhden väkivallan tekijän uhriksi voi joutua hänen elämänsä aikana useita henkilöitä eri elämäntilanteissa. Väkivallan tekijöiden osalta on tärkeää myös

huomioida heidän perhetilanteensa ja esimerkiksi isäerityistä väkivallan käytön ehkäisy- ja katkaisutyötä tarvitaan lisää.

Myös äitien väkivallan ehkäisytyöhön on panostettava enemmän. Erityisesti riittävillä vauva- ja pienlapsiajan tuella ja palveluilla, kuten lapsiperheiden kotipalvelulla kuormittavissa perhetilanteissa, voi olla merkittävä vaikutus erityisesti äitien väkivallan käytön ennaltaehkäisyssä sekä perheväkivallan tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa.

Lähteet ja lisätiedot:

<https://www.monimuotoisetperheet.fi/ammattilaisille/poliisit/>

6. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 6. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

Suomen tulee aktiivisesti ajaa asetusta, joka turvaa perhesuhteiden tunnustamisen ja siten sateenkaariperheiden vapaan liikkuvuuden EU-maiden kesken. Euroopan Unionissa ei ole tällä hetkellä säätelyä, joka velvoittaisi jäsenmaan tunnustamaan toisessa jäsenmaassa tunnistetut perhesuhteet. Jos olette oikeudellisesti perhe Suomessa, saatatte olla ventovieraita esimerkiksi Bulgariassa. Osa jäsenvaltioista jättää tunnustamatta esimerkiksi samaa sukupuolta olevien avioliitot, adoptiot ja/tai muuten vahvistetut vanhemmuudet. Suomikaan ei ole tällä hetkellä velvoitettu tunnustamaan esimerkiksi toisessa EU-maassa laillisesti vahvistettua vanhemmuutta, jos se perustuu sijaissynnytykseen.

Lisätietoa: <https://sateenkaariperheet.fi/eurovaalit2024/>

7. Institutionaaliset rakenteet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 7. Institutionaaliset rakenteet

Poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä on huomioitava myös osaaminen perheiden monimuotoisuudesta. Lisätietoa: <https://www.monimuotoisetperheet.fi/poliisit>

Väestöpoliittisessa ohjelmassa ja syntyvyyden tukemisessa tulisi huomioida erityisesti miesten lapsiperheellistymistoiveiden toteutumisen tukeminen. Tähän auttaisivat julkisten hedelmöityshoitojen saatavuuden parantaminen sekä resursseja parantamalla että kumppanuusvanhempien hedelmöityshoidot sallimalla, ja sijaissynnytyksen laillistaminen. Ei-kaupallisen sijaissynnytyksen säätäminen lailla turvaisi myös lapsen ja sijaissynnyttäjänä toimivan oikeuksia.

Perintökaaren osalta tulisi selvittää perheiden monimuotoisuuden paremman huomioimisen mahdollisuuksia. Lisätietoa: Laki ja perheiden monimuotoisuus -julkaisu
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164824>

Väestörekisterin vanhemmuusmerkintä (äiti tai isä) tulisi muuttaa vanhemmaksi. Asia vaatii vanhemmuuslain sekä väestörekisterikäytäntöjen muuttamista, ja olisi tärkeä askel ehkäisemään syrjintää sukupuolen ja sukupuoli-identiteetin perusteella.

Ministeriöiden johdon osaamista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön liittyvissä koulutuksissa on tärkeää huomioida osaaminen perheiden monimuotoisuudesta. Tämä näkökulma tulee huomioida kaikessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelussa sekä -kehityksessä.

Kolu Emma
Monimuotoiset perheet -verkosto